



ZAKON O SPEČAVANJU PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORIZMA

Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (NN 87/08) stupio je na snagu 1. siječnja 2009. godine.

Temeljem Zakona doneseni su:

- Pravilnik o kontroli unošenja i iznošenja gotovine u domaćoj ili stranoj valuti preko državne granice NN 1/09
- Pravilnik o načinu i rokovima obavješćivanja Ureda za sprječavanje pranja novca o sumnjivim transakcijama i osobama te vođenju evidencija od strane odvjetnika, odvjetničkih društava, javnih bilježnika, revizorskih društava i samostalnih revizora te pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju računovodstvene poslove i poslove poreznog savjetovanja; NN 1/09
- Pravilnik o obavješćivanju Ureda za sprječavanje pranja novca o gotovinskoj transakciji u vrijednosti od 200.000,00 kuna i većoj te o uvjetima pod kojima obveznici za određene stranke nisu dužni obavješćivati Ured o gotovinskoj transakciji NN 1/09

U studenom 2008. godine, Financijski je inspektorat (kao tijelo nadležnog za nadzor provedbe Zakona od strane osoba koje obavljaju profesionalne djelatnosti) donio Smjernice za provođenje Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma za revizorska društva, samostalne revizore, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja. Ove smjernice nisu objavljene u Narodnim novinama, već ih možete naći na www.mfin.hr/adminmax/docs/Sektorske_smjernice_za_revizore_itd.pdf.

Zakonom je preuzeta iz „starog“ zakona, obveza osoba koje obavljaju profesionalne djelatnosti (ovlašteni mjenjači, zalagaonice, pravne i fizičke osobe koje obavljaju poslove u vezi s djelatnošću davanja kredita i leasinga, zlatari, trgovine umjetničkim predmetima i antikvitetima, posredovanje u prometu nekretninama, odvjetnici, javni bilježnici, revizori, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja i drugi) kao obveznika primjene mjera za sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma, no proširene su njihove obveze:

Mjere, radnje i postupci koje obveznici primjene zakona moraju poduzimati su sljedeće:

1. donošenje internog akta obveznika,

Internim aktom određuju se mjere, radnje i postupanja radi sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorizma propisanih Zakona i temeljem njega donesenih propisa.

2. provođenje Zakonskih mjera u vlastitim poslovnim jedinicama i društvima u kojima obveznik ima većinski udio ili većinsko pravo u odlučivanju, a koja imaju sjedište u trećoj državi,

Propisane mjere, radnje i postupanja moraju se u istom opsegu provoditi u svim poslovnim jedinicama obveznika.

3. procjena rizika od pranja novca ili financiranja terorizma,

odnosno rizika da će stranka zlouporabiti financijski sustav odnosno da će neki poslovni odnos, transakcija ili proizvod biti posredno ili neposredno upotrijebljeni za pranje novca ili financiranje terorizma. Cilj postupka procjene rizika je primijeniti zakonske mjere proporcionalno identificiranom riziku.

4. provođenje mjera dubinske analize stranke,

Dubinska analiza obuhvaća:

- utvrđivanje identiteta stranke i provjera njezina identiteta na osnovi dokumenata,
- utvrđivanje i provjera identiteta stvarnog vlasnika stranke,
- prikupljanje podataka o namjeni i predviđenoj prirodi poslovnog odnosa ili transakcije te drugih podataka,
- stalno praćenje poslovnog odnosa, uključujući pozorno praćenje transakcija, kako bi se osiguralo da te transakcije odgovaraju saznanjima obveznika o toj stranci, vrsti posla i rizika, uključujući prema potrebi i podatke o izvoru sredstava, pri čemu dokumenti i podaci kojima obveznik raspolaže moraju biti ažurni.

Do 1. siječnja 2010. godine Obveznici su dužni provesti dubinsku analizu svih postojećih stranaka kod kojih temeljem čl. 7. Zakona utvrde da postoji ili bi mogao postojati veliki rizik od pranja novca ili financiranja terorizma

Dubinska analiza provodi se u mjeri i opsegu definiranom internim aktom.

Zakon omogućava (čl. 35) da se pri uspostavljanju poslovnog odnosa i izvršavanju transakcije, osim ako u vezi sa strankom ili transakcijom postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma, izvrši pojednostavljenu dubinsku analizu stranke.

Dubinsku analizu može za vas izvršiti vanjski suradnik a možete je prepustiti i trećim osobama, prema Pravilniku o uvjetima pod kojima obveznici zakona o sprječavanju pranja novca mogu mjere dubinske analize prepustiti trećim osobama NN 76/09.

5. redovito obrazovanje i stručno osposobljavanje zaposlenika,

Obveznici su dužni brinuti se za redovito stručno osposobljavanje i obrazovanje (upoznavanje s odredbama Zakona i pravilnika za njegovu provedbu, internim aktima, međunarodnim standardima, smjernicama i listom indikatora) svih djelatnika koji obavljaju zadaće na području sprječavanja i otkrivanja pranja novca, te financiranja terorizma.

Obveznici moraju najkasnije do kraja tekuće godine pripremiti program navedenog godišnjeg stručnog osposobljavanja i obrazovanja.

podatke i pripadajuću dokumentaciju o stručnom osposobljavanju zaposlenika moraju čuvati četiri godine nakon obavljenog stručnog osposobljavanja.

6. izrada i dopuna liste indikatora,

Obveznici su u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu Zakona, odnosno do 31.03.2009. godine bili dužni sastaviti listu indikatora za prepoznavanje sumnjivih transakcija i stranaka u svezi kojih postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma, a uvažavajući specifičnost svojeg poslovanja.

Lista indikatora predstavlja osnovne smjernice za obveznike pri utvrđivanju razloga za sumnju na pranje novca ili financiranja terorizma, te s njima povezanim drugim okolnostima.

U Dodatku 1 Smjernica sadržana je osnovna lista indikatora, koju su Obveznici mogu proširiti i ažurirati sukladno karakteristikama i specifičnostima posla kojim se bave, a lista indikatora mora biti i sastavnim dijelom njihovog internog akta.

7. obavješćivanje Ureda,

Obveznici koji utvrde da u vezi s transakcijom ili određenom osobom postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma, dužni su o tome bez odlaganja obavijestiti Ured za sprječavanje pranja novca.

Obveznici su dužni obratiti posebnu pozornost na sve složene i neobično velike transakcije, kao i na svaki neuobičajeni oblik transakcija koje nemaju očiglednu ekonomsku ili vidljivu pravnu te analizirati pozadinu i svrhu takvih transakcija. Rezultate analize treba evidentirati u pisanom obliku kako bi bili dostupni na zahtjev Ureda i ostalih nadzornih tijela.

Ako Obveznici u svezi s transakcijama utvrde razloge za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma, dužni su suzdržati se od provođenja transakcije za koju zna ili sumnja da je povezana s pranjem novca ili s financiranjem terorizma. O takvoj transakciji dužni su bez odgode, prije izvršenja

transakcije, obavijestiti Ured i u obavijesti navesti razloge za sumnju, navesti rok u kojem se transakcija treba izvršiti, odnosno postupiti na drugi način sukladno čl. 42. Zakona.

Obveznici su dužni odmah obavijestiti Ured u slučaju da stranka od njih zatraži savjet u vezi s pranjem

novca ili financiranjem terorizma, a najkasnije unutar tri radna dana od dana kada je savjet od njih zatražen.

8. čuvanje i zaštita podataka i vođenje evidencija.

a) Rok čuvanja pohranjene dokumentacije prikupljene temeljem Zakona i podzakonskih propisa je deset godina nakon obavljene identifikacije.

Obveznici ne smiju stranci ili trećoj osobi otkriti sljedeće informacije:

- da će podatak, informaciju ili dokumentaciju o njoj ili transakciju proslijediti Uredu,
- da je Ured privremeno zaustavio transakciju, blokirao sredstva odnosno glede transakcije dao upute osobi koja obavlja profesionalnu djelatnost,
- da je Ured tražio tekuće praćenje poslovanja stranke;
- da je protiv stranke ili treće osobe započeta ili bi mogla biti započeta istraga radi postojanja sumnje o pranju novca ili financiranju terorizma.

Ove određene su i označene kao tajni (klasificirani) podaci, sukladno Zakonu o tajnosti podataka NN 79/07.

Za dostavu podataka, informacija i dokumentacije Uredu, sukladno Zakonu, ne važi obveza čuvanja poslovne, službene, bankovne ili profesionalne tajne.

Obveznici nisu odgovorni za štetu učinjenu stranci ili trećoj osobi ako Uredu dostavi podatke, a zaposlenici obveznika ne mogu stegovno ili kazneno odgovarati za kršenje obveze čuvanja tajnosti podataka.

b) Obveznici su dužni voditi sljedeće evidencije:

- evidenciju podataka o strankama, poslovnim odnosima i transakcijama vezanih uz provođenje mjera dubinske analize klijenta;
- evidenciju podataka koji se dostavljaju Uredu sukladno čl. 54.st. 1. i 2. Zakona, a koje se odnose na sumnjive transakcije i/ili osobe, te traženje savjeta u vezi s pranjem novca i financiranjem terorizma,
- evidenciju o uvidima Financijskog inspektorata i/ili Ureda u podatke, informacije i dokumentaciju, koja obuhvaća, osim naziva nadzornog tijela, ime i prezime ovlaštene službene osobe koja je izvršila uvid, datum i vrijeme uvida u podatke.

Vrstu i način vođenja podataka iz evidencija propisat će ministar financija pravilnikom.

Napomena: Ukoliko ste obveznik primjene mjera za sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma, obvezno proučite Zakon, pripadajuće pravilnike i smjernice.

Snežana Klarić, dipl. iur.